

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 998 af 16. august 2010, som ændret ved § 2 i lov nr. 1569 af 21. december 2010, foretages følgende ændringer:

1. § 3, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler. Der gives desuden specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, jf. § 16, stk. 3, 1. pkt.«

2. I § 3 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, herunder om adgangen til at indhente viden og specialrådgivning samt bistand til kommunens udredning fra den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation, og kan i den forbindelse fravige §§ 5, 7, 7 a, 13, 14, 16, 28, stk. 1, 29 og § 36, stk. 2 og 4.«

Stk. 3-6 bliver herefter stk. 4-7.

3. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Til børn, der har brug for støtte, som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, tilbydes der supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til § 5, stk. 6, og personlig assistance, der kan hjælpe barnet til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.«

4. § 12, stk. 2, 2. og 3. pkt., ophæves.

5. I § 16, stk. 4, § 19, stk. 1, 2. pkt., § 40, stk. 2, nr. 2 og § 50, stk. 1, nr. 1, ændres »§ 3, stk. 3« til: »§ 3, stk. 4«.

6. I § 19 i, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 3, stk. 2, 3, 5 og 6,« til: »§ 3, stk. 2-4, og stk. 6 og 7, og § 3 a«.

7. I § 19 i, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 3, stk. 2« til: »§ 3, stk. 3«.

8. § 20, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Stk. 2. Det påhviler kommunalbestyrelsen at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, jf. § 3, stk. 2, til de i stk. 1 nævnte børn og unge.«

9. I § 36, stk. 7, 1. pkt., § 40, stk. 2, nr. 2, § 40, stk. 4, 1. pkt., § 50, stk. 2, 1. pkt. og § 50, stk. 3, ændres »§ 3, stk. 4«, til: »§ 3, stk. 5«.

10. I § 40, stk. 2, nr. 5, ændres »§ 3, stk. 5 og 6« til: »§ 3, stk. 6 og 7«.

11. I § 44, stk. 5, og § 50, stk. 1, nr. 2, ændres »§ 3, stk. 5« til: »§ 3, stk. 6«.

12. I § 44, stk. 6, og § 50, stk. 1, nr. 3, ændres »§ 3, stk. 6« til: »§ 3, stk. 7«.

13. § 51, stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., og stk. 4 gælder tilsvarende for afgørelser vedrørende elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, jf. § 3, stk. 2, og § 16, stk. 3, 1. pkt.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2012.

Stk. 2. Loven har virkning fra skoleåret 2012/13 og senere skoleår.

Stk. 3. Elever, der før lovens ikrafttræden er blevet visiteret til støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt eller til specialundervisning i et eller flere fag i skoleåret 2012/13, bevarer den specialpædagogiske bistand i skoleåret 2012/13. Dette gælder dog ikke, hvis skolens leder på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med forældrene vurderer, at bistanden skal ændres eller ophøre.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

1.1. Lovforslagets hovedpunkter

1.2. Lovforslagets baggrund

2. Lovforslagets indhold

2.1. Afgrænsning af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Den foreslåede ordning

2.2. Justering af klagebestemmelserne

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Den foreslåede ordning

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

4. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

5. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

6. Administrative konsekvenser for borgerne

7. Miljømæssige konsekvenser

8. Forholdet til EU-retten

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

10. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Lovforslagets hovedpunkter

Med lovforslaget indføres der en ny afgrænsning af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, således at specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand alene omfatter støtte til børn i specialklasser og specialskoler samt støtte til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt.

Endvidere foreslås det, at betingelserne for at indbringe sager for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning justeres i overensstemmelse med den foreslåede afgrænsning af specialundervisning i den almindelige undervisning i folkeskolen.

1.2. Lovforslagets baggrund

I foråret 2010 gennemførte den tidligere regering (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og KL en analyse af specialundervisningen i folkeskolen. Resultaterne af analysen fremgår af rapporten fra juni 2010 »Specialundervisning i folkeskolen - veje til en bedre organisering og styring«.

Det fremgår af rapporten, at udgangspunktet for tilrettelæggelse af specialundervisning bør være, at elevers udvikling og læring i videst mulig omfang skal understøttes i den almindelige folkeskole og i elevens nærmiljø. Dette er det bærende princip i Salamanca-erklæringen, som Danmark tiltrådte i 1994, og i FN-konventionen af 13. december 2006 om rettigheder for personer med handicap, som Danmark har ratificeret den 13. juli 2009. Det fremgår af FN-konventionen, at deltagerstaterne skal sikre et inkluderende uddannelsessystem på alle niveauer.

Rapporten fra juni 2010 »Specialundervisning i folkeskolen - veje til en bedre organisering og styring« viser, at udviklingen i Danmark er gået i retning af, at flere og flere elever udskilles til undervisning i specialklasser og specialskoler, og at udgifterne på området er i kraftig vækst.

Det fremgår således af rapporten, at ca. 84.000 elever eller 14,3 procent af alle elever i folkeskolen modtog i skoleåret 2008/09 specialundervisning. Der anvendes ca. 13 mia. kr. årligt på specialundervisningsområdet, hvilket svarer til knap 30 procent af de samlede udgifter til folkeskolen.

Ca. 33.000 elever af de ca. 84.000 elever modtog specialundervisning i specialklasser og specialskoler, svarende til 5,6 procent af alle elever i folkeskolen. Der anvendes ca. 7,9 mia. kr. årligt til specialklasser og specialskoler, dvs. mere end 80 procent af de samlede udgifter til folkeskolens specialundervisning. Sammenlignet med Sverige og Finland udskilles der forholdsvis mange elever i Danmark til specialklasser og specialskoler.

Endvidere fremgår det af rapporten, at undersøgelser af effekten af specialundervisningen indikerer, at en stor del af de elever, der i dag segregeres i specialklasser og specialskoler, også vil kunne modtage støtte inden for rammerne af den almindelige folkeskole med en mere hensigtsmæssig indretning og udnyttelse af folkeskolen.

Den høje grad af udskillelse strider mod de politiske målsætninger - lokalt og nationalt - om, at den almindelige folkeskole skal være rummelig og kunne omfatte hovedparten af børn med særlige behov. Udskillelse er god og naturlig for fx elever med svære fysiske eller psykiske handicaps, men det kan ikke dokumenteres, at den nødvendigvis er relevant for en så stor andel af eleverne, som udskilles i dag.

Som opfølgning på rapporten blev det i aftalen mellem den tidligere regering (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og KL om kommunernes økonomi for 2011 tilkendegivet, at den tidligere regering og KL i fællesskab ville arbejde for en omstilling i folkeskolen, således at målsætningen om inklusion kan bidrage til en reduktion af den andel af ressourcerne, der anvendes til specialundervisning. Kommunerne vil styre og prioritere området under hensyntagen til denne målsætning. Frigjorte ressourcer på området kan blandt andet styrke den almindelige undervisning i folkeskolen.

Endvidere fremgår det af aftalen om kommunernes økonomi for 2011, at den tidligere regering (Venstre og Det Konservative Folkeparti) blandt andet ville arbejde for følgende:

1. At der gennemføres en ændring af folkeskoleloven med henblik på at afgrænse specialundervisning til kun at omfatte støtte i mindst 12 ugentlige undervisningstimer samt undervisning i specialklasser og specialskoler samtidig med, at målsætningen om, at folkeskolen skal være inkluderende, tydeliggøres ved en bekendtgørelsesændring på området.
2. At der sker en justering af det vejledende materiale på specialundervisningsområdet, således at det klart fremgår, at specialundervisning ikke kan tildeles alene på baggrund af en diagnose, men at støtte skal fastsættes på grundlag af en konkret vurdering af barnets undervisningsmæssige behov.

Efter aftalen om kommunernes økonomi for 2011 vil kommunerne for at realisere målsætningen om inklusion blandt andet etablere inklusionsfremmende styringsmodeller, gøre pædagogisk-psykologisk rådgivning mere efterspørgselsstyret samt arbejde strategisk med lærernes kompetenceudvikling og udnyttelsen af personalets kompetencer til gavn for alle elever.

Danmarks Evalueringsinstitut har i 2011 foretaget en undersøgelse af indsatser for inklusion i folkeskolen. Undersøgelsen er gennemført for formandskabet for Rådet for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Folkeskolen (Skolerådet). Det fremgår af rapporten fra november 2011, at det er vanskeligt at give en præcis definition af inklusion, men undersøgelsen viser, at skoleledere og lærerne har en fælles forståelse af, at en elev er inkluderet, når eleven har udbytte af almenundervisningen og deltager aktivt i det sociale fællesskab i almenklassen.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Afgrænsning af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

2.1.1. Gældende ret

Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, og som ikke alene kan understøttes inden for rammerne af den almindelige undervisning, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, jf. folkeskolelovens § 3, stk. 2. Specialundervisning omfatter blandt andet særlig tilrettelagt undervisning i folkeskolens fag og fagområder, der tilrettelægges under hensyntagen til elevens indlæringsforudsætninger, og undervisning og træning i funktionsmåder og arbejdsmetoder, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af psykiske, fysiske, sproglige eller sensoriske funktionsvanskeligheder hos barnet.

Det fremgår af § 10, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 885 af 7. juli 2010 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (specialundervisningsbekendtgørelsen), at specialundervisning kan gives på følgende måder:

1. Eleven bevarer tilhørsforholdet til den almindelige klasse og deltager i den almindelige undervisning, men således at eleven modtager støtte i nogle eller alle timer.
2. Eleven bevarer tilhørsforholdet til den almindelige klasse, men således at eleven modtager særligt tilrettelagt undervisning i et eller flere fag uden for den almindelige undervisningstid. Der er dog mulighed for, at den særligt tilrettelagte undervisning kan foregå parallelt med klassens undervisning.
3. Elevens tilhørsforhold til den almindelige klasse ophører, idet hele undervisningen gives i en specialklasse, der er placeret på en almindelig folkeskole, på en specialskole eller på et regionalt undervisningstilbud.
4. Eleven undervises i et dagbehandlingstilbud eller i et anbringelsessted.

Det er skolens leder, der træffer beslutning om støttetimer og henvisning til specialundervisning i et eller flere fag m.v. inden for skolens rammer, jf. § 45, stk. 2, 1. pkt., i folkeskoleloven. Det sker efter en vurdering fra pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med forældrene. Inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning kan undlades ved henvisning til specialundervisning i enkelte fag, hvis skolelederen vurderer, at det ikke er nødvendigt, og forældrene er enige heri, jf. § 12, stk. 2, 2. og 3. pkt., i folkeskoleloven.

Skolens leder følger udviklingen hos elever, der modtager specialundervisning, og tager mindst én gang om året stilling til, om specialundervisningen til den pågældende elev skal fortsætte, ændres eller ophøre. Beslutningen træffes efter samråd med forældrene og normalt på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering. Der henvises til § 8 i specialundervisningsbekendtgørelsen.

Det er kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning om henvisning til specialundervisning i en specialklasse eller på en specialskole uden for elevens distriktsskole. Det sker efter en vurdering fra pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med forældrene. Der henvises til § 12, stk. 2, 1. pkt., i folkeskoleloven og § 5, stk. 2, i specialundervisningsbekendtgørelsen.

Kommunale afgørelser om henvisning, afslag på henvisning og tilbagekaldelse af henvisning til specialskoler og specialklasser kan af forældrene indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. Det samme gælder kommunale afgørelser om det nærmere indhold af foranstaltningen i specialskoler og specialklasser. Kommunale afgørelser om elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i den

overvejende del af undervisningstiden, kan også af forældrene indbringes for klagenævnet. Der henvises til folkeskolelovens § 51, stk. 3-5 og stk. 9.

2.1.2. Den foreslåede ordning

Det er regeringens klare målsætning, at flere elever skal inkluderes i den almindelige undervisning med de nødvendige støtteforanstaltninger og faglige udfordringer – og ikke udskilles til specialundervisning.

Som led i realiseringen af denne målsætning foreslås det, at specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand alene omfatter børn i specialklasser og specialskoler samt børn, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt. En undervisningstimer udgør i denne sammenhæng 60 minutters undervisning.

Det fremgår af aftalen mellem den tidligere regering (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og KL om kommunernes økonomi for 2011, at specialundervisning afgrænses til kun at omfatte støtte i mindst 12 ugentlige undervisningstimer. Ved denne afgrænsning af specialundervisningen er det forudsat, at 45 minutters undervisning er lig 1 undervisningstime, således at 12 ugentlige undervisningstimer svarer til 9 klokke-timer.

Med lovforslaget vil der ikke længere som i dag skulle træffes en afgørelse i forhold til den enkelte elev om specialundervisning, når det drejer sig om en elev med behov for støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentligt. Det vil give kommunernes større fleksibilitet i forbindelse med tilrettelæggelse og tilpasning af støtten til elever med særlige behov. Der frigøres endvidere ressourcer blandt andet hos pædagogisk-psykologisk rådgivning, der ikke længere skal foretage en udredning af de pågældende elever, før der iværksættes støtte. De frigjorte ressourcer kan blandt andet bruges til øget inklusion i skolerne med henblik på at styrke indsatsen over for elever med særlige behov i de almindelige klasser samt til en generel styrkelse af undervisningen.

I rapporten fra juni 2010 »Specialundervisning i folkeskolen - veje til en bedre organisering og styring« fremgår det, at knap 49.000 elever i skoleåret 2008/09 fik specialundervisning i mindre end 12 timer ugentligt. Knap 45.000 elever af de 49.000 elever fik specialundervisning i mindre end 7 timer ugentligt. Ved denne afgrænsning af specialundervisningen i rapporten er det forudsat, at 45 minutters undervisning er lig med 1 undervisningstime.

Støtten til de elever, der har bevaret tilhørsforholdet til den almindelige klasse, har hidtil enten været givet som støtte i den almindelige undervisning, eller som særligt tilrettelagt undervisning i et eller flere fag, især fagene dansk, matematik og engelsk, uden for den almindelige undervisningstid. Der er dog mulighed for, at den særligt tilrettelagte undervisning i et eller flere fag kan foregå parallelt med klassens undervisning.

Efter forslaget vil disse elever ikke mere være omfattet af bestemmelserne om specialundervisning, men skal modtage støtte inden for rammerne af den almindelige undervisning. Ifølge forslaget vil det fortsat være kommunernes ansvar at give alle børn i folkeskolen et fyldestgørende undervisningstilbud i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf - også børn med særlige behov, der før har modtaget specialundervisning.

For at understøtte, at elevers udvikling og læring i videst mulig omfang finder sted i den almindelige undervisning, kan der anvendes undervisningsdifferentiering, holddannelse og supplerende undervisning. Der kan også efter kommunens afgørelse anvendes tolærerordninger og undervisningsassistenter, som både kan hjælpe den enkelte elev og klassen som helhed. Der kan desuden efter kommunens afgørelse gives personlig assistance til eleven med henblik på at hjælpe eleven til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen, fx i form af hjælp til elever med fysiske handicap, hvor eleven har brug for en personlig hjælper i diverse praktiske situationer.

Den supplerende undervisning i et eller flere fag eller anden faglig støtte i henhold til folkeskolelovens § 5, stk. 6, er et tilbud til eleven, som forældrene har mulighed for at afslå.

Særlige undervisningsmaterialer og tekniske hjælpemidler til elever, der hidtil har været givet i henhold til specialundervisningsbekendtgørelsen, vil i stedet kunne gives i henhold til folkeskolelovens § 19, stk. 1, 1.

pkt. Det fremgår af denne bestemmelse, at de nødvendige undervisningsmidler, herunder tekniske hjælpemidler, skal stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne.

Det fremgår af rapporten fra juni 2010 »Specialundervisning i folkeskolen - veje til en bedre organisering og styring«, at kommunerne kan overveje forskellige organisationsformer for pædagogisk-psykologisk rådgivning, herunder især at pædagogisk-psykologisk rådgivning i højere grad organiseres ud fra, hvad skolelederne har brug for. En sådan ændring vil kunne styrke indsatsen over for elever med særlige behov i den almindelige undervisning i folkeskolen.

Den foreslåede ændring af afgrænsningen af folkeskolens specialundervisning har afledte konsekvenser for specialundervisningen på frie grundskoler og frie kostskoler. Lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler) har således efter gældende ret parallelle definitioner af, hvad der er specialundervisning, som den der findes i folkeskolelovens § 3, stk. 2. Sammenhængen mellem definitionerne bestyrkes yderligere af, at der for så vidt angår de undervisningspligtige elever i overensstemmelse med grundlovens § 76 i de to nævnte love for frie grundskoler og frie kostskoler er fastsat bestemmelser om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Den foreslåede afgrænsning af folkeskolens specialundervisning vil således med ikrafttrædelsen og med virkning fra samme tidspunkt, som denne lov ændres, som en følgevirkning ændre definitionen af specialundervisning for frie grundskoler og frie kostskoler. Som konsekvens heraf kan puljen til specialundervisning, jf. § 11, stk. 1, nr. 1, litra a, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 755 af 24. juni 2010, efter dette tidspunkt alene fordeles i henhold til den nye definition af specialundervisning. Det samme gælder for frie kostskolers taxametertilskud, som ydes i henhold til lovens § 25, stk. 1. Regeringen forventer at fremlægge et lovforslag i folketingsmødet 2012-13 med henblik på en omlægning af de tilskudsmæssige forhold i forbindelse med specialundervisningen på de frie skoler.

2.2. Justering af klagebestemmelserne

2.2.1. Gældende ret

Efter folkeskolelovens § 51, stk. 5, kan afgørelser vedrørende elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i den overvejende del af undervisningstiden, indbringes af forældrene for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. Klagefristen er 4 uger fra afgørelsens meddelelse til forældrene. Bestemmelsen blev indsat i folkeskoleloven ved lov nr. 592 af 24. juni 2005, der udmønter kommunalreformen på specialundervisningsområdet.

Efter lovens forarbejder, jf. de specielle bemærkninger til § 1, nr. 28, i lovforslag nr. L 108, der blev vedtaget som lov nr. 592 af 24. juni 2005, skal begrebet »den overvejende del af undervisningstiden« forstås således, at undervisningen kun kan gennemføres, hvis der tildeles den pågældende elev omkring 12 støttetimer ugentligt, svarende til 9 klokketimer ugentligt, eller flere.

2.2.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at betingelserne for at indbringe afgørelser for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning justeres i overensstemmelse med den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen i den almindelige undervisning i folkeskolen, hvorefter specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand alene gives til elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, jf. forslaget § 1, nr. 1.

Det foreslås derfor, at folkeskolelovens § 51, stk. 5, ændres således, at det kommer til at fremgå, at forældre til elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, kan indbringe klagesager for klagenævnet. Ved fastlæggelsen af undervisningstiden regnes 60 minutters undervisning som 1 undervisningstime.

Den foreslåede ændring svarer til den hidtidige fortolkning af den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 51, stk. 5, jf. bemærkningerne i afsnit 2.2.1. Der er dog tale om en mindre skærpelse i forhold til elever i de små klasser, hvor undervisningstimetallet er mindre end 18 klokketimer ugentligt.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Det er regeringens målsætning, at den nuværende høje grad af udskillelse, hvor 5,6 procent af folkeskolens elever undervises i specialklasser og specialskoler, gradvist skal reduceres. Det er samtidig målet, at der også sker en øget grad af inklusion for de elever, der modtager specialundervisning i mere begrænset omfang. Forslaget om at afgrænse specialundervisningen retter sig ikke specifikt mod de egentligt segregerede tilbud, men mod den del af specialundervisningen, der i dag gives i de almindelige folkeskoler og omfatter mindre end halvdelen af elevernes undervisningstid. I ovennævnte specialundervisningsanalyse blev det skønnet, at denne elevgruppe i skoleåret 2008/09 omfattede ca. 49.000 elever, hvilket svarer til ca. 8,3 procent af eleverne i folkeskolen.

Et led i realiseringen af den generelle målsætning om, at flere elever skal inkluderes i den almindelige undervisning med de nødvendige støtteforanstaltninger og faglige udfordringer, er at fastsætte en ensartet nedre grænse for specialundervisningen og samtidig tydeliggøre, at en imødekommelse af de undervisningsmæssige behov, der hidtil i betydeligt omfang er sket ved at give særlige, men begrænsede tilbud efter bestemmelserne om specialundervisning, bedre kan ske gennem tilbud, der i større omfang end i dag fastholder elevernes tilknytning til undervisningen i de almindelige klasser.

Med lovforslaget vil disse elever ikke længere være omfattet af folkeskolelovens bestemmelser om specialundervisning, men de vil fremover blive omfattet af bestemmelserne om supplerende undervisning og anden faglig støtte samt personlig assistance. Der vil ikke blive tale om forringelse af undervisningstilbuddene for eleverne, da det er forudsætningen, at materialer og hjælpemidler stilles til rådighed i nødvendigt omfang. Kommunerne forventes således blandt andet at prioritere frigivne ressourcer fra specialundervisningsområdet til øget inklusion i folkeskolen samt til en generel styrkelse af normalområdet. Med henblik på at skabe grundlag for at følge op på og dokumentere omstillingen, vil staten i samarbejde med kommunerne udvikle en relevant dokumentationsmetode, der ikke påfører kommunerne yderligere dokumentationskrav samt formulere konkrete målsætninger for området. Derudover kan der identificeres gode eksempler på kommuner, som med succes har omstillet området. Med afsæt i blandt andet ovenstående kan der udarbejdes en metode til at måle effekten af omstillingen.

Samlet set vurderes lovforslaget at være udgiftsneutralt.

4. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslaget har forud for fremsættelsen været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Lærerforening, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Dansk Psykolog Forening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Skoleelever, Det Centrale Handi-

capråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Forbundet for Pædagoger og Klubfolk (BUPL), Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen for Kristne Friskoler, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landsforeningen for Opholdssteder og Skole- og Behandlingstilbud, Landsorganisationen i Danmark, Landssamråd for PPR-chefer, Lilleskolerne, Private Gymnasier og Studenterkurser, Skole og Forældre, Skolelederne, Socialpædagogernes Landsforbund og Ungdomsskolernes Udviklingscenter.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 3, stk. 2)

Det foreslås, at specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i medfør af § 3, stk. 2, fremover kun omfatter støtte i specialklasser og specialskoler samt til støtte til børn, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt. Ved fastlæggelse af undervisningstiden beregnes 60 minutters undervisning lig med 1 undervisningstime.

Henvisning til specialundervisning vil som hidtil skulle ske efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene, jf. § 12, stk. 2, 1. pkt., i folkeskoleloven.

Støtten til elever, der har bevaret tilhørsforholdet til den almindelige klasse, og som hidtil har modtaget støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentlig, skal gives inden for rammerne af den almindelige undervisning. Ud over brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse kan der i fornødent omfang tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til folkeskolelovens § 5, stk. 6.

Der kan også efter kommunens afgørelse anvendes tolærerordninger og undervisningsassistenter, som både kan hjælpe den enkelte elev og klassen som helhed. Der kan desuden efter kommunens afgørelse gives personlig assistance til eleven, der hjælper eleven til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Til nr. 2 (§ 3, stk. 3)

Der er tale om en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 3, stk. 2, 2. pkt. Der er dog foretaget en mindre sproglig ændring blandt andet som følge af, at bestemmelsen er blevet til et selvstændigt stk. Den gældende bestemmelse i § 3, stk. 2, 2. pkt., er af lovtekniske grunde flyttet til § 3, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.2.

Til nr. 3 (§ 3 a)

Det foreslås, at det tydeliggøres i loven, at der til børn, som har brug støtte, som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, kan tilbydes supplerende undervisning eller anden faglig støtte og personlig assistance, der kan hjælpe barnet med at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.

Det er skolens leder, der træffer beslutning om, hvorvidt et barn har brug for supplerende støtte. Efter folkeskolelovens § 45, stk. 2, 2. pkt., kan skolelederens konkrete beslutninger vedrørende skolens elever ikke behandles af kommunalbestyrelsen.

Skolelederens beslutning om supplerende undervisning i et eller flere fag eller anden faglig støtte i henhold til folkeskolelovens § 5, stk. 6, er et tilbud til barnet, som barnets forældre har mulighed for at afslå. Beslutningen om supplerende undervisning og personlig assistance til barnet kan iværksættes uden indhentelse af en pædagogisk-psykologisk vurdering.

Det kan imidlertid ikke udelukkes, at skolens leder kan have brug for en pædagogisk-psykologisk vurdering af nogle af de børn, der har brug for supplerende støtte. Det vil derfor komme til at fremgå af specialundervisningsbekendtgørelsen, at skolens leder efter samråd med forældrene kan anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering af barnet.

Til nr. 4 (§ 12, stk. 2, 2. og 3. pkt.)

Efter lovforslaget kan der alene gives specialundervisning i specialskoler og specialklasser og støtte til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer, jf. forlagets § 1, nr. 1. Som følge af den foreslåede afgrænsning af specialundervisningen er de gældende bestemmelser i § 12, stk. 2. og 3. pkt., om inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning i enkelte fag ikke længere aktuel. bestemmelserne om Der er alene tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede afgrænsning af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, jf. forslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 5 (§ 16, stk. 4, § 19, stk. 1, 2. pkt., § 40, stk. 2, nr. 2 og § 50, stk. 1, nr. 1)

Det foreslås, at henvisningen til § 3, stk. 3, i § 16, stk. 4, § 19, stk. 1, 2. pkt., § 40, stk. 2, nr. 2 og § 50, stk. 1, nr. 1, ændres til § 3, stk. 4. De foreslåede ændringer er konsekvensrettelser som følge af de foreslåede ændringer i lovforslagets § 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 6 og 7 (§ 19 i, stk. 1, 1. og 2. pkt.)

Det foreslås, at henvisningen til § 3, stk. 2, 3, 5 og 6 i § 19 i, stk. 1, 1. pkt., ændres til § 3, stk. 2-4, og stk. 6 og 7, og § 3 a, og at henvisningen til § 3, stk. 2, i § 19 i, stk. 1, 2. pkt., ændres til § 3, stk. 3. De foreslåede ændringer er konsekvensrettelser som følge af de foreslåede ændringer i lovforslagets § 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 8 (§ 20, stk. 2, 1. pkt.)

Der er alene tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede afgrænsning af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, jf. forslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 9 (§ 36, stk. 7, 1. pkt., § 40, stk. 2, nr. 2, § 40, stk. 4, 1. pkt., § 50, stk. 2, 1. pkt. og § 50, stk. 3)

Det foreslås, at henvisningen til § 3, stk. 4, i § 36, stk. 7, 1. pkt., § 40, stk. 2, nr. 2, § 40, stk. 4, 1. pkt., § 50, stk. 2, 1. pkt. og § 50, stk. 3, ændres til § 3, stk. 5. De foreslåede ændringer er konsekvensrettelser som følge af de foreslåede ændringer i lovforslagets § 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 10 (§ 40, stk. 2, nr. 5)

Det foreslås, at henvisningen til § 3, stk. 5 og 6 i § 40, stk. 2, nr. 5, ændres til § 3, stk. 6 og 7. Den foreslåede ændring er en konsekvensrettelse som følge af de foreslåede ændringer i lovforslagets § 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 11 (§ 44, stk. 5, og § 50, stk. 1, nr. 2)

Det foreslås, at henvisningen til § 3, stk. 5, i § 44, stk. 5, og § 50, stk. 1, nr. 2, ændres til § 3, stk. 6. Den foreslåede ændring er en konsekvensrettelse som følge af de foreslåede ændringer i lovforslagets § 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 12 (§ 44, stk. 6, og § 50, stk. 1, nr. 3)

Det foreslås, at henvisningen til § 3, stk. 6, i § 44, stk. 6, og § 50, stk. 1, nr. 3, ændres til § 3, stk. 7. Den foreslåede ændring er en konsekvensrettelse som følge af de foreslåede ændringer i lovforslagets § 1, nr. 1 og 2.

Til nr. 13 (§ 51, stk. 5)

Det foreslås, at folkeskolelovens § 51, stk. 5, justeres således, at det kommer til at fremgå, at forældre til elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, kan indbringe klagesager for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.2.2.

Til § 2

Til stk. 1-3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. april 2012 og har virkning fra skoleåret 2012/13 og senere skoleår.

I mange kommuner påbegyndes visitationen af elever til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand tidligt om foråret med henblik på at iværksætte den specialpædagogiske bistand i det kommende skoleår.

Som følge heraf foreslås det, at elever, der efter de indtil den 31. marts 2012 gældende regler er blevet visiteret til støtte i mindre end 9 undervisningstimer ugentlig eller til specialundervisning i et eller flere fag, bevarer den specialpædagogiske bistand i skoleåret 2012/13.

De gældende regler om fremgangsmåden ved iværksættelse og ophør af specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand er fastsat i kapitel 2 i bekendtgørelse nr. 885 af 7. juli 2010 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 8, stk. 1, at skolens leder følger udviklingen hos elever, der modtager specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand og tager mindst én gang om året stilling til, om den specialpædagogiske bistand skal fortsætte, ændres eller ophøre. Beslutningen træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med forældrene.

Ved fortsættelse, ændring eller ophør af specialundervisning i enkelte fag kan inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Efter de gældende regler er der således mulighed for at ændre den specialpædagogiske bistand, hvis der ikke længere er behov herfor. Det kan der fx være, hvis elevens særlige undervisningsbehov kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse inden for rammerne af den almindelige undervisning.

Det foreslås derfor, at den visiterede specialpædagogiske bistand i skoleåret 2012/13 kan ændres eller ophøre, hvis skolens leder på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med forældrene vurderer, at den pågældende elev ikke længere har behov herfor. Den pædagogisk-psykologiske vurdering kan undlades, hvis forældrene er enige heri.

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 998 af 16. august 2010, foretages følgende ændringer:

§ 3. (...)

Stk. 2. Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Undervisningsministeren fastsætter regler herom, herunder om adgangen til at indhente viden og specialrådgivning samt bistand til kommunens udredning fra den nationale videns - og specialrådgivningsorganisation, og kan i denne forbindelse fravige §§ 5, 7, 7 a, 13, 14, 16, 28, stk. 1, 29 og § 36, stk. 2 og 4.

Stk. 3-6. (...)

1. § 3, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler. Der gives desuden specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, jf. § 16, stk. 3, 1. pkt.«

2. I § 3 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, herunder om adgangen til at indhente viden og specialrådgivning samt bistand til kommunens udredning fra den nationale videns - og specialrådgivningsorganisation, og kan i den forbindelse fravige §§ 5, 7, 7 a, 13, 14, 16, 28, stk. 1, 29 og § 36, stk. 2 og 4.«

Stk. 3-6 bliver herefter *stk. 4-7*.

3. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Til børn, der har brug for støtte, som ikke alene kan understøttes ved brug af undervisningsdifferentiering og holddannelse, tilbydes der supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til § 5, stk. 6, og personlig assistance, der kan hjælpe barnet til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen.«

4. § 12, *stk. 2, 2. og 3. pkt.*, ophæves.

§ 12. (...)

Stk. 2. Henvi-
sning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd

med eleven og forældrene. Ved henvisning til specialundervisning i enkelte fag kan inddragelse af pædagogisk-psykologisk rådgivning dog undlades, hvis skolens leder vurderer, at det ikke er nødvendigt, og hvis forældrene er enige heri. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Stk. 3. (...)

§ 16. (...)

Stk. 4. Reglerne i stk. 1 og 2 omfatter ikke undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, eller undervisning efter § 5, stk. 6 og 7.

Stk. 5-6 (...)

§ 19. De nødvendige undervisningsmidler skal stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne. Dette gælder dog ikke instrumenter og udstyr, som anvendes ved undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, og som hjemtages af eleverne til eget brug.

Stk. 2 og 3 (...)

§ 40 (...)

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. Beslutning om følgende træffes af kommunalbestyrelsen på et møde:

- 1) Bevillinger til skolevæsenet og økonomiske rammer for de enkelte skoler.
- 2) Skolestrukturen, herunder antallet af skoler og hver enkelt skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning og specialpædagogisk bistand efter § 3, stk. 2, og § 4, stk. 2, undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, og skolefritidsordning efter § 3, stk. 4. Beslutningerne træffes efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler. (...)

Stk. 3-6 (...)

§ 50. Kommunalbestyrelsen kan kræve betaling af:

- 1) Forældre til elever, som deltager i undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3. (...)

Stk. 2-9 (...)

§ 19 i. § 3, stk. 2, 3, 5 og 6, gælder tilsvarende for undervisningen i 10. klasse. I forbindelse

5. I § 16, stk. 4, § 19, stk. 1, 2. pkt., § 40, stk. 2, nr. 2 og § 50, stk. 1, nr. 1, ændres »§ 3, stk. 3« til: »§ 3, stk. 4«.

6. I § 19 i, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 3, stk. 2, 3, 5 og 6,« til: »§ 3, stk. 2-4, og stk. 6 og 7, og § 3

med fastsættelse af regler i medfør af § 3, stk. 2, a«. kan undervisningsministeren fravige § 19 c, stk. 2, 4 og 5, samt § 19 d.
Stk. 2-4 (...)

§ 19 i. § 3, stk. 2, 3, 5 og 6, gælder tilsvarende for undervisningen i 10. klasse. I forbindelse med fastsættelse af regler i medfør af § 3, stk. 2, kan undervisningsministeren fravige § 19 c, stk. 2, 4 og 5, samt § 19 d.
Stk. 2-4 (...)

§ 20. (...)
Stk. 2. Desuden påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til de i stk. 1 nævnte børn og unge, herunder børn og unge, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte, der bedst kan opfyldes på specialskoler eller i specialklasser, eller for hvem undervisning kun kan gennemføres med støtte i den overvejende del af undervisningstiden. Endvidere påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.
Stk. 3-6. (...)

§ 36 (...)
Stk. 7. Forældre har krav på, at deres barn optages i en skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4, ved den skole, hvor barnet er optaget, hvis der er etableret en skolefritidsordning og der er plads i denne. (...)

§ 40. (...)
Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. Beslutning om følgende træffes af kommunalbestyrelsen på et møde:
1) Bevillinger til skolevæsenet og økonomiske rammer for de enkelte skoler.
2) Skolestrukturen, herunder antallet af skoler og hver enkelt skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning og specialpædagogisk bistand efter § 3, stk. 2, og § 4, stk. 2, undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, og skolefritidsordning efter § 3, stk. 4. (...).
Stk. 3 (...)
Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fastsætter og of-

7. I § 19 i, stk. 1, 2. pkt., ændres »§ 3, stk. 2« til: »§ 3, stk. 3«.

8. § 20, stk. 2, 1. pkt., affattes således:
»Stk. 2. Det påhviler kommunalbestyrelsen at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, jf. § 3, stk. 2, til de i stk. 1 nævnte børn og unge.«

9. I § 36, stk. 7, 1. pkt., § 40, stk. 2, nr. 2, § 40, stk. 4, 1. pkt., § 50, stk. 2, 1. pkt. og § 50, stk. 3, ændres »§ 3, stk. 4«, til: »§ 3, stk. 5«.

fentliggør en mål - og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne, jf. § 3, stk. 4, efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.(...)

Stk. 5 og 6 (...)

§ 50. (...)

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen opkræver betaling af forældre til børn, der er optaget i en skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4. (...)

Stk. 3. Har en person, der modtager kontanthjælp i henhold til lov om aktiv socialpolitik, undladt at betale for skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4, kan kommunalbestyrelsen tilbageholde den fremtidige månedlige betaling i den fremtidige kontanthjælp.

§ 40. (...)

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. Beslutning om følgende træffes af kommunalbestyrelsen på et møde: (...)

5) Generelle retningslinjer for skolernes virksomhed efter § 3, stk. 5 og 6. (...)

Stk. 3-6 (...)

10. I § 40, stk. 2, nr. 5, ændres »§ 3, stk. 5 og 6« til: »§ 3, stk. 6 og 7«.

§ 44. (...)

Stk. 5. Skolebestyrelsen godkender inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer, om voksne skal kunne deltage i folkeskolens undervisning i henhold til § 3, stk. 5, og fastsætter principper herfor.

11. I § 44, stk. 5, og § 50, stk. 1, nr. 2, ændres »§ 3, stk. 5« til: »§ 3, stk. 6«.

§ 50 Kommunalbestyrelsen kan kræve betaling af:

1) Forældre til elever, som deltager i undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3.

2) Voksne, som deltager i folkeskolens undervisning efter § 3, stk. 5.

3) Deltagere i kulturcenteraktiviteter efter § 3, stk. 6.

Stk. 2-9 (...)

§ 44 (...)

Stk. 6. Skolebestyrelsen godkender inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer, om skolens virksomhed skal omfatte aktiviteter i henhold til § 3, stk. 6, og fastsætter principper herfor.

12. I § 44, stk. 6, og § 50, stk. 1, nr. 3, ændres »§ 3, stk. 6« til: »§ 3, stk. 7«.

Stk. 7-13 (...)

§ 50 Kommunalbestyrelsen kan kræve betaling af:

- 1) Forældre til elever, som deltager i undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3.
- 2) Voksne, som deltager i folkeskolens undervisning efter § 3, stk. 5.
- 3) Deltagere i kulturcenteraktiviteter efter § 3, stk. 6.

Stk. 2-9 (...)

§ 51. (...)

Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., og stk. 4 gælder tilsvarende for afgørelser vedrørende elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i den overvejende del af undervisningstiden.

Stk. 6-9. (...)

13. § 51, stk. 5, affattes således:

»*Stk. 5.* Bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., og stk. 4 gælder tilsvarende for afgørelser vedrørende elever, hvis undervisning kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, jf. § 3, stk. 2, og § 16, stk. 3, 1. pkt.«